

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0420

Padėtis Baltarusijoje po vienus metus trukusių protestų ir jų smurtinio numalšinimo

2021 m. spalio 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Baltarusijoje po vienus metus trukusių protestų ir jų smurtinio numalšinimo (2021/2881(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes savo rezoliucijas dėl Baltarusijos,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 24 d. ir birželio 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl Baltarusijos,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 21 d. Užsienio reikalų tarybos išvadas dėl Baltarusijos,
- atsižvelgdamas į Pirmininkės U. von der Leyen 2021 m. pranešimą apie Sąjungos padėtį,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai Josepo Borrellio 2021 m. kovo 26 d. pareiškimą dėl ES paramos Tarptautinei Baltarusijos atskaitomybės platformai, 2021 m. liepos 15 d. pareiškimą dėl susidorojimo su Baltarusijos pilietine visuomene, 2021 m. liepos 30 d. pareiškimą ES vardu dėl režimo manipuliavimo migrantais ir pabėgėliais ir 2021 m. rugpjūčio 8 d. pareiškimą dėl nesąžiningų 2020 m. rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimų Baltarusijoje pirmųjų metų,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 6 d. Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) atstovo spaudai pareiškimą dėl Viktoro Babarykos nuteisimo ir kitų politinių bylų, 2021 m. liepos 7 d. pareiškimą dėl Lietuvos diplomatinės veiklos apribojimo, 2021 m. rugpjūčio 30 d. pareiškimą dėl represijų prieš žurnalistus ir žiniasklaidą ir 2021 m. rugsėjo 6 d. pareiškimą dėl Maryjos Kalesnikavos ir Maksimo Znako nuteisimo,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir visas žmogaus teisių konvencijas, kurias Baltarusija yra pasirašiusi,
- atsižvelgdamas į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Paryžiaus chartiją dėl naujos Europos,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 5 d. JT specialiosios pranešėjos žmogaus teisių padėties

- Baltarusijoje klausimais Anaïs Marin pranešimą JT žmogaus teisių tarybai,
- atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 13 d. JT žmogaus teisių tarybos rezoliuciją dėl žmogaus teisių padėties Baltarusijoje,
 - atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl ES ir Rusijos politinių santykių krypties¹,
 - atsižvelgdamas į tai, kad 2020 m. Europos Parlamento Sacharovo premija už minties laisvę paskirta demokratinei opozicijai Baltarusijoje,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi praėjus daugiau kaip metams po 2020 m. rugpjūčio 9 d. įvykusių „rinkimų“ Baltarusijos valdžios institucijos tęsia represijas prieš Baltarusijos žmones ir daug piliečių yra persekiojami, suimami, kankinami ir nuteisiami už tai, kad išreiškia nepritarimą režimui arba Baltarusijoje plačiai vykdomiems žmogaus teisių pažeidimams; kadangi ES ir jos valstybės narės nepripažino prezidento rinkimų rezultatų;
- B. kadangi manoma, jog vienu ar kitu metu už protestavimą prieš režimą buvo sulaikyta beveik 40 000 Baltarusijos gyventojų; kadangi žmogaus teisių gynėjai užfiksavo šimtus kankinimo ir netinkamo elgesio atvejų, keletas žmonių vis dar yra dingę be žinios, o kiti buvo rasti negyvi; kadangi Baltarusijos sulaikymo centruose ir kalėjimuose (juose jau mirė keli protestuotojai) toliau taikomas nežmoniškas elgesys, kankinimas ir tyčinis atsisakymas suteikti medicininę priežiūrą; kadangi buvo užfiksuota keletas bandymo nusizudyti teisme ir kalėjime atvejų; kadangi panašu, jog visos šalies teisminės institucijos buvo pertvarkytos, kad veiktų režimo naudai, ir naudojamos siekiant užtikrinti jo išlikimą; kadangi Baltarusijoje yra daugiau kaip 720 politinių kalinių ir pradėta daugiau kaip 4 600 baudžiamųjų bylų Baltarusijos piliečiams, tačiau nebuvo pradėta nė viena byla prieš asmenis, atsakingus už smurtą ir represijas arba susijusius su jais; kadangi žmogaus teisių gynėjai, opozicijos politikai, pilietinė visuomenė, nepriklausomi žurnalistai ir kiti aktyvistai sistemingai patiria smurtines represijas; kadangi tūkstančiai Baltarusijos gyventojų buvo tiesiogiai ar netiesiogiai priversti palikti savo tėvynę ir ieškoti saugumo užsienyje;
- C. kadangi valstybės narės, ypač Lenkija ir Lietuva, suteikė priebėgą, medicininį gydymą ir stipendijas tūkstančiams prieglobsčio prašytojų, bėgančių nuo A. Lukašenkos vykdomo persekiojimo už jų demokratinius siekius;
- D. kadangi Baltarusijos režimas vykdo represijų kampaniją prieš pilietinę visuomenę ir žmogaus teisių gynėjus, siekdamas nutildyti visus likusius nepriklausomus balsus Baltarusijoje; kadangi buvo likviduota arba yra likviduojama beveik 250 pilietinės visuomenės organizacijų, įskaitant Žmogaus teisių centrą „Viasna“, kuris patyrė precedento neturintį susidorojimą: buvo suimti ir apkaltinti jo vadovai, darbuotojai ir savanoriai, įskaitant „Viasnos“ pirmininką Alesį Bialiackį, „Viasnos“ valdybos narį ir Tarptautinės žmogaus teisių federacijos pirmininko pavaduotoją Valianciną Stefanovičių, „Viasnos“ savanorių tinklo koordinatore Marfą Rabkovą, Andrejų

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0383.

Čiapiuką, Leanidą Sudalenską, Tacianą Lasicą, Maryją Tarasenką, Vladzimirą Labkovičių ir kitus „Viasnos“ darbuotojus ir savanorius;

- E. kadangi Baltarusijos teismai politiškai motyvuotų teismo procesų metu paskelbė daugiau kaip 120 nesąžiningų ir savavališkų nuosprendžių, dažnai priimtų uždaruose posėdžiuose ir be tinkamo teisinio proceso; kadangi Baltarusijos opozicijos politikas Viktoras Babaryka buvo nuteistas 14 metų kalėti, o Baltarusijos opozicijos lyderiai ir politiniai kaliniai Maryja Kalesnikava, Sacharovo premijos už minties laisvę ir apdovanojimo „International Women of Courage“ laureatė, ir žinomas teisininkas Maksimas Znakas buvo nuteisti atitinkamai 11 ir 10 metų laisvės atėmimo bausmėmis už tariamą perversmo rengimą; kadangi suimta beveik 500 žurnalistų ir Baltarusijos valdžios institucijos tęsia susidorojimą su nepriklausomais Baltarusijos žurnalistais ir jų persekiojimą bei tyčia trukdo rengti objektyvius reportažus; kadangi 2021 m. rugpjūčio 27 d. Baltarusijos režimas įsakė uždaryti Baltarusijos žurnalistų asociaciją, didžiausią nepriklausomą šalies žurnalistų organizaciją, kuriai 2004 m. buvo skirta Sacharovo premija už minties laisvę; kadangi dvi televizijos kanalo „Belsat“ žurnalistės (Kaciaryna Andrejeva ir Darja Čulcova) toliau atlieka bausmę griežtojo režimo kolonijoje Baltarusijoje;
- F. kadangi pastarosiomis savaitėmis labai padidėjo spaudimas Baltarusijos profesinėms sąjungoms, o Baltarusijos nepriklausomos profesinės sąjungos (BITU) ir Baltarusijos demokratinių profesinių sąjungų kongreso (BKDP) lyderiai ir nariai buvo suimti, jiems skirtos baudos ir jų namuose KGB atliko kratas; kadangi Baltarusija pagal 2021 m. Tarptautinės profesinių sąjungų konfederacijos (ITUC) visuotinių teisių indeksą yra viena iš prasčiausių šalių dirbantiesiems;
- G. kadangi Aliksandras Lukašenka tęsia savo kampaniją prieš lenkų mažumą: įkalinti du lenkų bendruomenės lyderiai (Andželika Borys ir Andrzej Poczobut), puolamos mokyklos, kuriose mokoma lenkų kalba, ir vykdoma propagandos kampanija, grindžiama melagingais istoriniais faktais;
- H. kadangi nėra jokių požymių, kad Baltarusijos valdžios institucijos tirtų pranešimus apie žiaurų milicijos elgesį (nuo 2020 m. rugpjūčio mėn. jų buvo pateikta tūkstančiai) arba protestuotojų nužudymus; kadangi plačiai paplitęs nebaudžiamumas už žmogaus teisių pažeidimus atspindi beviltišką Baltarusijos žmonių padėtį; kadangi teisės viršenybės nebuvimas trukdo jiems pasinaudoti teise į tinkamą bylos nagrinėjimą; kadangi Baltarusija yra vienintelė Europos valstybė, kurioje vis dar taikoma mirties bausmė;
- I. kadangi 2021 m. gegužės 23 d. Aliksandro Lukašenkos įsakymu į Minską buvo priverstinai nukreiptas tarptautinis keleivinis bendrovės „Ryanair“ skrydis FR4978 tarp dviejų ES sostinių (Atėnų ir Vilniaus), prisidengiant netikru bombos pavojumi, pažeidžiant tarptautines konvencijas ir sukeldamas pavojų daugiau kaip 170 lėktuve buvusių keleivių ir įgulos narių; kadangi Minske Baltarusijos valdžios institucijos sulaukė keleivį Ramaną Pratasevičių, Baltarusijos žurnalistą ir aktyvistą, ir su juo skridusią Sofiją Sapegą;
- J. kadangi atsakydamas į ES sankcijas, taikomas reaguojant į priverstinį „Ryanair“ skrydžio FR4978 nukreipimą, A. Lukašenka viešai grasino užtvindyti ES, ypač kaimynines Lietuvą ir Lenkiją, migrantais ir narkotikais; kadangi šie grasinimai buvo įgyvendinti naudojantis migrantais kaip priemone siekti politinių tikslų; kadangi A. Lukašenkos režimas parengė migrantų gabenimo iš Irako, Turkijos ir kitų valstybių į

Minską programą ir, padedant Baltarusijos pasieniečiams, sudarė palankesnes sąlygas neteisėtam jų atvykimui į Europos Sąjungą; kadangi taip į Lietuvą atvyko apie 4 000, į Lenkiją – daugiau kaip 1 400 ir į Latviją – apie 400 neteisėtų migrantų; kadangi Lietuva, Latvija ir Lenkija paskelbė ekstremaliąją padėtį pasienyje su Baltarusija; kadangi neteisėto atvykimo į ES atvejų skaičius tebėra didelis ir tebebandoma neteisėtai kirsti sieną; kadangi Baltarusijos režimas jėga stumia migrantus į ES teritoriją ir kuria propagandą bei dezinformaciją, kaltindamas ES valstybes nares sudarant palankesnes sąlygas neteisėtai migracijai į Baltarusiją; kadangi A. Lukašenka pasiūlė panaikinti Baltarusijos įsipareigojimą priimti grįžtančius migrantus ir Baltarusijos parlamentui pateikė įstatymo dėl tokio panaikinimo projektą; kadangi bent penki migrantai mirė nuo hipotermijos ir išsekimo ir nemažai migrantų savaitėms įstrigo prie ES išorės sienos su Baltarusija; kadangi Lenkija apribojo pilietinės visuomenės organizacijų galimybes patekti į pasienio zoną, kurioje buvo paskelbta nepaprastoji padėtis; kadangi padėtis prie ES sienos su Baltarusija tebėra įtempta, o Baltarusijos pasieniečiai ir kariai vykdo daug įvairių provokacijų;

- K. kadangi savo 2021 m. rugsėjo 15 d. pranešime apie Sąjungos padėtį Komisijos pirmininkė manipuliavimą migrantais pavadino Baltarusijos hibridiniu išpuoliu, kuriuo siekiama destabilizuoti ES;
- L. kadangi 2021 m. rugpjūčio 3 d. Kijeve esančiame parke buvo rastas pakartas Ukrainos „Baltarusijos namų“ – grupės, padedančios iš Baltarusijos išvykusiems žmonėms, – steigėjas Vitalis Šyšovas;
- M. kadangi 2021 m. rugsėjo 17 d. Baltarusijos generalinė prokuratūra sustabdė Ramano Bandarenkos mirties aplinkybių tyrimą;
- N. kadangi po neseniai Minske įvykusio susišaudymo, per kurį žuvo Andrejus Zelceris ir KGB agentas, režimas suėmė daugiau kaip šimtą asmenų, kurie pakomentavo šį įvykį socialiniuose tinkluose, ir išgavo jų prievartinius prisipažinimus;
- O. kadangi sukritikavusi savo trenerius Baltarusijos sportininkė Kryscina Cimanouskaja buvo priversta anksčiau nei planuota išvykti iš Tokijo olimpinių žaidynių ir, bijodama dėl savo saugumo, paprašė policijos apsaugos Tokijo oro uoste ir priėmė Lenkijos išduotą humanitarinę vizą; kadangi Tarptautinis olimpinis komitetas (IOC) iš Tokijo olimpinių žaidynių išsiuntė Baltarusijos trenerius Arturą Šimaką ir Juryjū Maisevičių ir pradėjo tyrimą;
- P. kadangi atmosferai ir taip esant įtemptai Rusija ir Baltarusija 2021 m. rugsėjo mėn. surengė bendras masines karines pratybas „Zapad 2021“, kuriose dalyvavo 200 000 karių, o tai tik dar labiau padidino įtampą prie ES sienų; kadangi Rusija ir Baltarusija Gardine, mažiau nei 15 km nuo sienos su Lenkija, įsteigė bendrą oro pajėgų ir oro gynybos mokymo centrą; kadangi 2021 m. rugsėjo 9 d. prezidentai A. Lukašenka ir V. Putinas susitiko Maskvoje ir paskelbė, jog patvirtins dar 28 ekonominio ir fiskalinio lygmens integracijos programas ir bus sukurta bendra gynybos erdvė, kuri yra dar vienas žingsnis Baltarusijos ir Rusijos ginkluotųjų pajėgų sujungimo ir galimo nuolatinio Rusijos karinių pajėgų dislokavimo Baltarusijoje link; kadangi A. Lukašenka paskelbė ketinantis iki 2025 m. iš Rusijos įsigyti ginklų už 1 mlrd. JAV dolerių, įskaitant raketų S-400 sistemas; kadangi 2021 m. rugsėjo 9 d. A. Lukašenka ir V. Putinas taip pat susitarė sukurti bendrą naftos ir dujų rinką ir stiprinti ekonominę integraciją, o tai padidino riziką, kad A. Lukašenka ir ateityje darys nuolaidų dėl

Baltarusijos suverenumo mainais į didesnę Rusijos paramą;

- Q. kadangi 2021 m. birželio 28 d. Baltarusijos režimas sustabdė savo dalyvavimą Rytų partnerystės iniciatyvoje;
- R. kadangi per praėjusius metus A. Lukašenkos režimas nurodė keliems ES ir jos valstybių narių diplomatams ir ambasadų darbuotojams išvykti iš šalies, taip uždarydamas dar daugiau diplomatinių ryšių kanalų;
- S. kadangi Tarptautinis valiutos fondas (TVF) nusprendė suteikti Baltarusijai beveik 1 mlrd. JAV dolerių vertės naujas specialiąsias skolinimosi teises iš didesnio 650 mlrd. JAV dolerių asignavimo visoms TVF narėms;
- T. kadangi Baltarusija pradėjo komercinį Baltarusijos atominės elektrinės (AE) eksploatavimą Astrave, neatsižvelgusi į visas saugos rekomendacijas, pateiktas 2018 m. ES testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ataskaitoje; kadangi Baltarusija nepasižymi skaidrumu ir neteikia patikimos informacijos apie įvykius atominės elektrinės teritorijoje, o tai dar kartą patvirtina, kad Baltarusijos AE yra nesaugi ir kelia didelę grėsmę branduolinei saugai;
- U. kadangi 2021 m. birželio 21 d., po priverstinio ir neteisėto bendrovės „Ryanair“ orlaivio, vykdžiusio skrydį FR4978, nutildymo Minske, Taryba patvirtino ketvirtąjį ribojamųjų priemonių rinkinį Baltarusijos asmenims ir subjektams; kadangi 2021 m. birželio 4 d. Taryba nusprendė nustatyti draudimą visų rūšių Baltarusijos vežėjams naudotis ES oro erdve ir patekti į ES oro uostus; kadangi Europos Sąjunga kol kas nustatė sankcijas 166 asmenims ir 15 subjektų, įskaitant Aliaksandrą Lukašenką, taip pat tikslines ekonomines sankcijas keliems Baltarusijos ekonomikos sektoriams; kadangi 2020 m. Baltarusijos ekonomikoje užfiksuotas realus 0,9 proc. ekonomikos nuosmukis ir prognozuojama, kad 2021 m. BVP sumažės dar 2,7 proc.; kadangi Kinija toliau bendradarbiauja su Baltarusija ir joje investuoja, ypač Kinijos ir Baltarusijos „Didžiojo akmens“ pramonės parke;
- 1. toliau tvirtai solidarizuojasi su Baltarusijos žmonėmis, taip pat su taikiais protestuotojais, kurie tebekovoja už laisvą ir demokratinę Baltarusiją; primena, kad Europos Sąjunga ir jos valstybės narės nepripažino 2020 m. prezidento rinkimų rezultatų, nes jie buvo masiškai klastojami ir fabrikuojami, taip pat nepripažįsta Aliaksandro Lukašenkos kaip Baltarusijos prezidento;
- 2. toliau smerkia tebesitęsiančias represijas, kankinimą ir netinkamą elgesį su taikiais Baltarusijos žmonėmis, žiniasklaidos ir interneto slopinimą, smurtą prieš žurnalistus, tinklaraštininkus ir kitus nepriklausomus veikėjus, jų suiminėjimą ir bauginimą Baltarusijoje; toliau ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus politinius kalinius ir savavališkai sulaikytus asmenis ir panaikinti visus jiems iškeltus kaltinimus, taip pat reikalauja nedelsiant nutraukti smurtą ir represijas;
- 3. primygtinai tvirtina, kad Baltarusijoje reikia užtikrinti pagrindines laisves ir žmogaus teises, teisinę valstybę ir veikiančias nepriklausomas teismines institucijas, nutraukti visas represijas, persekiojimus, netinkamą elgesį, seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties, priverstinius dingimus ir kankinimus, taip pat nedelsiant ir visam laikui panaikinti mirties bausmę; ragina nutraukti moterų ir pažeidžiamų grupių, įskaitant neįgaliuosius ir LGBTQI asmenis, diskriminaciją;

4. smerkia politinius teismo procesus ir neseniai priimtus žiaurius ir neteisingus opozicijos lyderių Maryjos Kalesnikavos ir Maksimo Znako bei kitų politinių kalinių ir sulaikytųjų teismo nuosprendžius; apgailestauja dėl to, kad teismo posėdžiai vyko už uždarytų durų ir nebuvo taikomos deramos teisinės procedūros, taip pat kad nebuvo leista dalyvauti ES ir valstybių narių diplomatams;
5. toliau smerkia valdžios institucijų represijas prieš žmogaus teisių centrą „Viasna“ ir ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti Alesą Bialiackį, Valianciną Stefanovičių, Marfą Rabkovą, Andrejų Čapiuką, Leanidą Sudalenką, Tacianą Lasicą, Maryją Tarasenką, Vladzimirą Labkovičių ir kitus „Viasnos“ darbuotojus bei savanorius ir panaikinti visus jiems iškeltus kaltinimus;
6. griežtai smerkia represijas ir priešiškus valdžios institucijų veiksmus prieš lenkų mažumos atstovus ir prieš Baltarusijoje esančias mokyklas, kuriose mokoma lenkų kalba; atsižvelgdamas į tai, ragina nedelsiant ir besąlygiškai paleisti Andželiką Borys, žurnalistą Andrzejų Poczobutą ir kitus politinius kalinius;
7. smerkia Baltarusijos trenerių Arturo Šimako ir Juryjaus Maisevičiaus elgesį Tokijo olimpinėse žaidynėse; primena Baltarusijos sportininkų persekiojimą dėl jų dalyvavimo taikiuose protestuose ir įtariamą Baltarusijos ledo ritulio federacijos ryšį su Ramano Bandarenkos nužudymu; ragina Tarptautinį olimpinį komitetą ir kitus tarptautinius sporto komitetus ir federacijas santykiuose su Baltarusijos atstovais laikytis savo etikos ir elgesio kodeksų;
8. primena savo raginimus EIVT, Komisijai ir ES valstybių narių diplomatinėms atstovybėms Baltarusijoje atidžiai stebėti pavienių politinių kalinių padėtį Baltarusijoje, teikti šios stebėsenos ataskaitas Parlamentui, pasiūlyti jiems paramą ir dėti pastangas, kad jie būtų paleisti;
9. ragina besąlygiškai remti Baltarusijos demokratinę opoziciją jai rengiant laisvus ir teisingus rinkimus dalyvaujant ESBO Demokratinėms institucijoms ir žmogaus teisių biuro (ODIHR) tarptautiniams stebėtojams ir grindžiamus nepriklausoma ir laisva žiniasklaida bei stipria pilietine visuomene;
10. mano, kad bendrovės „Ryanair“ orlaivio, vykdžiusio skrydį FR4978, užgrobimas ir priverstinis nutupdymas Minske yra valstybinio terorizmo aktas, todėl kovos su terorizmu sumetimais ragina ES taikyti ribojamąsias priemones atsakingiems Baltarusijos ir Rusijos asmenims ir subjektams;
11. primygtinai ragina Europos Vadovų Tarybą kitame savo posėdyje 2021 m. spalio 21-22 d. susitarti dėl visapusiško ir strateginio požiūrio į sankcijas Baltarusijos režimui, į šį požiūrį įtraukiant perėjimą nuo laipsniško metodo prie ryžtingesnio sankcijų taikymo, kadangi represijos ir šiurkštūs žmogaus teisių pažeidimai yra sisteminio pobūdžio;
12. palankiai vertina Tarybos sprendimą patvirtinti ketvirtąjį ribojamųjų priemonių rinkinį ir primygtinai ragina ją kuo skubiau pradėti taikyti penktąjį sankcijų paketą, daugiausia dėmesio skiriant asmenims ir subjektams, susijusiems su susidorojimu ir represijomis Baltarusijoje, taip pat asmenims ir subjektams, susijusiems su prekyba žmonėmis, ir spręsti kylantį sankcijų apėjimo klausimą;
13. apgailestauja dėl to, kad nustatytos ekonominės sankcijos turėjo tik dalinį poveikį

A. Lukašenkos režimui ir neturėjo didelio poveikio svarbiems sektoriams, pvz., alūnų ir naftos produktų sektoriams; ragina Tarybą toliau griežtinti ES tikslines ekonomines sankcijas, daugiausia dėmesio skiriant pagrindiniams Baltarusijos ekonomikos sektoriams ir valstybinėms bei privačioms bendrovėms, remiančioms ir finansuojančioms A. Lukašenkos režimą, į ekonominių sankcijų rinkinį įtraukti papildomus sektorius, pvz., plieno, medienos ir cheminių medžiagų sektorius, taip pat visus likusius valstybinius bankus ir pagrindines bendroves, pvz., „Belaruskali“ ir „Beltelecom“, ir uždrausti produktų, kuriuos dažnai gamina kaliniai įkalinimo įstaigose, importą; palankiai vertina papildomas sankcijas, kurias JAV, Jungtinė Karalystė ir Kanada nustatė per pirmąsias nesąžiningų Baltarusijos prezidento rinkimų metines; todėl ragina ES koordinuoti savo veiksmus su JAV, G7 partnerėmis ir kitomis bendramintėmis demokratinėmis valstybėmis;

14. ragina valstybes nares kolektyviai paskelbti Baltarusijos KGB pareigūnus *persona non grata* Europos Sąjungos teritorijoje; pakartoja, kad ES turėtų skirti ypatingą dėmesį finansiniams srautams iš Baltarusijos, ir ragina ES institucijas informuoti Parlamentą apie A. Lukašenkos aplinkos žmonių ir su A. Lukašenkos korumpuotais oligarchais susijusių asmenų turtą; pakartoja savo raginimą ES koordinuoti šiuos veiksmus su Jungtinėmis Valstijomis, G7 partnerėmis ir kitomis panašiai mąstančiomis šalimis;
15. apgailestauja dėl ES ir valstybių narių diplomatų, konkrečiai Europos Sąjungos delegacijos Baltarusijoje vadovo ir Lietuvos, Latvijos ir Lenkijos ambasadorių bei diplomatų, išsiuntimo iš Baltarusijos; ragina valstybes nares iškviešti savo ambasadorius iš Minsko pasikonsultuoti ir taip duoti politinį signalą A. Lukašenkos režimui, taip pat ragina atsisakyti akredituoti Baltarusijos diplomatus ES; pabrėžia, kad Baltarusijos parlamento nariai ir pareigūnai neturėtų būti kviečiami į jokių tarptautinius ar dvišalius renginius; primygtinai ragina EIVT persvarstyti savo darbo metodus ir užtikrinti aktyvų Europos Sąjungos delegacijos Baltarusijoje vadovo, šiuo metu iškviesto į Briuselį, vaidmenį ir imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti saugią darbo aplinką ES diplomatams ir ES delegacijos darbuotojams Minske, visų pirma apsaugą nuo A. Lukašenkos režimo vykdomų propagandinių išpuolių;
16. griežtai smerkia tai, kad A. Lukašenkos režimas manipuliuoja žmonėmis siekdamas politinių tikslų ir pažeidžia tarptautines normas ir dvišales Baltarusijos sutartis su savo kaimynėmis Europos Sąjungoje; pabrėžia, kad Baltarusijos valstybės remiamas neteisėtas ES išorės sienos kirtimas kartu su dezinformacijos kampanija yra tam tikros rūšies hibridinis karas, kuriuo siekiama įbauginti ir destabilizuoti ES; reiškia tvirtą solidarumą su Lietuva, Lenkija ir Latvija, taip pat su kitomis ES valstybėmis narėmis, į kurias yra nukreipti Baltarusijos režimo veiksmai; pakartoja, jog reikia, kad daugiausiai Baltarusijos veiksmų patiriančios šalys veiksmingai apsaugotų ES išorės sienas laikydamosi atitinkamos tarptautinės teisės, visų pirma Ženevos konvencijos, ES prieglobsčio teisės ir Pagrindinių teisių chartijos;
17. palankiai vertina paramą, kurią valstybės narės, Norvegija ir ES institucijos ir agentūros, visų pirma Europolas, FRONTEX ir Europos prieglobsčio paramos biuras, teikia valstybėms narėms, patiriančioms Baltarusijos režimo sukeltą migracijos krizę, ragina jas toliau teikti šią paramą, be kita ko, toliau skirti skubią ES pagalbą, ir ragina tas šalis, kurios tokia pagalba dar nepasinaudojo, tą padaryti; ragina valstybes nares ir ES institucijas skubiai spręsti daugialypės krizės Baltarusijos pasienyje problemą, padėti prie ES sienų su Baltarusija įstrigusiems migrantams ir suteikti jiems reikiamą paramą; reiškia susirūpinimą dėl nepakankamo skaidrumo Lenkijos ir Baltarusijos

pasienyje ir primygtinai ragina Lenkijos valdžios institucijas skaidriai užtikrinti, kad visi Lenkijos ir Baltarusijos pasienyje taikomi teisės aktai, politika ar praktika atitiktų ES teisę, ir užtikrinti pilietinės visuomenės organizacijų ir žiniasklaidos galimybes patekti į pasienio zoną, taip pat bendradarbiauti su FRONTEX siekiant kartu įveikti besitęsiančią krizę; ragina ES, jos valstybes nares ir tarptautines organizacijas dėti daugiau pastangų siekiant išardyti šiuos valstybės užsakytus prekybos žmonėmis srautus, be kita ko, daryti diplomatinį spaudimą migrantų kilmės šalims ir įvesti sankcijas atitinkamiems Baltarusijos valdžios pareigūnams, asmenims ir subjektams, taip pat ES teritorijoje veikiantiems tarptautiniams nusikaltėlių tinklams, atsakingiems už gabenimą į tikslines valstybes; pabrėžia, kad Baltarusija neseniai sustabdė Pakistanui, Jordanijai, Egiptui ir Pietų Afrikai taikytą savo vizų režimą ir sudarė sąlygas keliauti iš šių šalių į Baltarusiją be vizų;

18. ragina Komisiją, Tarybą ir valstybes nares patvirtinti bendrą požiūrį į šią padėtį, remiantis atitinkamais ES ir tarptautinės teisės aktais, taip pat solidarumo, skaidrumo, atskaitomybės ir pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms principais; ragina Komisiją skubiai pateikti tikslinius pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais valstybėms narėms būtų suteikiamos būtinos apsaugos priemonės, kad jos galėtų greitai ir veiksmingai reaguoti į ES nepriklausančių šalių vykdomas manipuliavimo migracija kampanijas ir į jas atsakyti, visų pirma užtikrinant tvirtą ir veiksmingą ES išorės sienų apsaugą ir numatant veiksmingas priemones, kuriomis būtų užkertamas kelias neteisėtam sienos kirtimui, taip pat tobulinant priemones, kurios padėtų neleisti jokiai priešiška trečiajai šaliai ar nusikaltėlių tinklams piktnaudžiauti prieglobsčio sistema;
19. yra susirūpinęs dėl žmonių mirties prie Baltarusijos ir ES sienos ir reiškia užuojautą mirusiųjų šeimoms ir giminėms; ragina Lenkijos, Latvijos, Lietuvos ir kitų atitinkamų valstybių narių valdžios institucijas užtikrinti, kad būtų laikomasi, taip pat ekstremaliosios padėties metu, ES prieglobsčio bei grąžinimo teisės ir tarptautinės žmogaus teisių teisės, įskaitant kuo platesnę galimybę gauti prieglobstį ir galimybę žiniasklaidai, pilietinės visuomenės organizacijoms ir teisinės pagalbos teikėjams patekti į pasienio zoną, ir atsižvelgti į Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) ir Europos Tarybos organų rekomendacijas; ragina Komisiją, kaip Sutarčių sergėtoją, užtikrinti atitinkamos ES teisės laikymąsi;
20. ragina valstybes nares gerinti bendradarbiavimą sienų valdymo, kovos su prekyba žmonėmis, cigarečių kontrabanda ir kitais saugumo iššūkiais, kuriuos sukėlė ar padidino Baltarusijos režimas, srityje; pritaria Komisijos pasiūlymui sustabdyti tam tikrų ES ir Baltarusijos Respublikos susitarimo dėl vizų režimo supaprastinimo straipsnių taikymą tam tikrų kategorijų pareigūnams, susijusiems su A. Lukašenkos režimu, nedarant poveikio paprastiems Baltarusijos piliečiams; ragina išplėsti susijusių asmenų sąrašą ir apsvarstyti galimybę į būsimus sankcijų rinkinius įtraukti tam tikras kategorijas asmenų, kuriems gali būti taikomos individualios ribojamosios priemonės;
21. apgailestauja dėl besąlygiško TVF specialiųjų teisių pasiskolinti 910 mln. JAV dolerių suteikimo – tai pasitarnaus ne Baltarusijos žmonėms, o neteisėto šalies vadovo interesams; ragina valstybes nares koordinuoti veiksmus su tarptautiniais partneriais daugiašalėse organizacijose, pvz., TVF, siekiant apriboti lėšų išmokėjimą A. Lukašenkos režimui ir sustabdyti bet koki bendradarbiavimą su juo; atkreipia dėmesį į tai, kad nedemokratinės valstybės, visų pirma Rusija ir Kinija, daug investuoja Baltarusijoje;

22. dar kartą pabrėžia, kad turėtų būti skubiai į viešumą iškelta Rusijos parama žiauriam A. Lukašenkos susidorojimui su Baltarusijos žmonėmis, taip pat Rusijos dalyvavimas hibridiniuose A. Lukašenkos režimo veiksmuose prieš ES, įskaitant migrantų naudojimą politiniais tikslais, ir mano, kad Kremlius atsakingas už tokius veiksmus;
23. susirūpinęs atkreipia dėmesį į agresyvių karinių pratybų „Zapad 2021“ scenarijų ir menkas galimybes jas stebėti; pakartoja, kad šios pratybos, taip pat kitos panašios didelio masto pratybos, pabrėžia agresyvią Rusijos laikyseną ir pasiryžimą naudoti savo pajėgumus nusiteikęs priešišškai; pakartoja savo raginimą užtikrinti ES strateginį savarankiškumą ir sukurti tikrą Europos gynybos sąjungą, kuri būtų sustiprintos NATO dalis;
24. smerkia nuolatinius A. Lukašenkos ir V. Putino sandorius, kuriais siekiama parengti didesnės Baltarusijos ir Rusijos integracijos veiksmų planus, ir mano, kad tai yra Baltarusijos suvereniteto pažeidimas, nes iš Baltarusijos žmonių atimama teisė spręsti dėl savo šalies ateities; atkreipia dėmesį į tai, kad A. Lukašenkos valdymas yra neteisėtas, ir atmeta visus A. Lukašenkos Baltarusijos valstybės vardu sudarytus susitarimus, ypač po to, kai 2020 m. lapkričio 5 d. baigėsi jo prezidento kadencija; pakartoja, jog ES turi aiškiai parodyti, kad jei Rusija tęs savo dabartinę politiką Baltarusijos atžvilgiu, ES turės įvesti papildomas izoliavimo ir atgrasymo priemones Rusijai; prašo ES institucijų periodiškai informuoti Parlamentą apie Kremliaus kišimąsi į Baltarusijos reikalus, be kita ko, apie tai, kaip naudojamosi esama padėtimi siekiant sustiprinti politinę, karinę ir ekonominę Baltarusijos kontrolę;
25. reiškia nusivylimą dėl to, kad ES iki šiol nesugebėjo parengti išsamios strategijos Baltarusijos režimo klausimu, ir primygtinai ragina Tarybą, Komisiją ir Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį parengti nuoseklią ir išsamią strategiją dėl Baltarusijos, grindžiamą šiuo metu teikiama skubia parama represijų aukoms, strategine ir ilgalaikė politinė, techninė ir finansinė parama Baltarusijos pilietinei visuomenei, žmogaus teisių gynėjams, nepriklausomai žiniasklaidai, profesinėms sąjungoms ir demokratinėms jėgoms šalyje ir už jos ribų, bendradarbiavimu su kaimyninėmis šalimis skubiais humanitariniais klausimais, glaudžiu veiksmų koordinavimu su tarptautiniais partneriais ir atitinkamomis daugiašalėmis organizacijomis (pvz., Jungtinėmis Tautomis, ESBO) bei tarptautiniais paramos teikėjais, taip pat bendrais tarptautiniais veiksmais siekiant spręsti nebaudžiamumo problemą; ragina EIVT imtis vadovaujamo vaidmens koordinuojant tokią nuoseklią politiką su valstybėmis narėmis ir kitomis ES institucijomis;
26. primygtinai ragina Komisiją, Tarybą, Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį ir valstybes nares toliau kelti klausimą dėl padėties Baltarusijoje visose atitinkamose Europos ir tarptautinėse organizacijose, visų pirma ESBO, Jungtinėse Tautose ir jų specializuotuose organuose, siekiant sustiprinti tarptautinius veiksmus dėl padėties Baltarusijoje ir įveikti Rusijos ir kitų šalių statomas kliūtis imtis tokių veiksmų;
27. toliau remia Baltarusijos žmones, jų teisėtus reikalavimus ir siekius, susijusius su laisvais ir sąžiningais rinkimais, pagrindinėmis laisvėmis ir žmogaus teisėmis, demokratiniu atstovavimu ir politiniu dalyvavimu laisvoje ir nepriklausomoje Baltarusijoje;
28. giria sistemingą ir nuoseklų Baltarusijos demokratių jėgų Baltarusijoje ir išeivijoje,

ypač demokratinės opozicijos lyderės Sviatlanos Cichanouskajos, Koordinacinės tarybos ir Nacionalinės kovos su krizėmis valdybos darbą; pakartoja, kad reikia skubiai palaikyti ir plėsti ryšius ir bendradarbiavimą su šiomis pajėgomis; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Lietuvos sprendimą suteikti oficialią akreditaciją Baltarusijos demokratinėi atstovybei Vilniuje ir ragina kitas valstybes nares sekti šiuo pavyzdžiu; ragina ES dėti diplomatinės tarpininkavimo pastangas, siekiant padėti įsteigti Baltarusijos demokratinės atstovybės biurą Briuselyje;

29. ragina ES pradėti operatyvų bendradarbiavimą su Baltarusijos demokratinių jėgų atstovais, kad būtų baigtos rengti ir patvirtintos veiksmų gairės, siekiant įgyvendinti išsamų 3 mlrd. EUR vertės ekonominės paramos būsimai demokratinėi Baltarusijai planą, tokiose srityse, kaip Baltarusijos demokratinių jėgų turimo teisių propagavimo pajėgumo, reformų vykdymo pajėgumo, investicijų valdymo pajėgumo ir valstybės valdymo pajėgumo stiprinimas; ragina ES pradėti būtiną pasirengimą dialogui su Baltarusijos demokratinėmis jėgomis ir reguliariai informuoti Parlamentą apie padarytą pažangą, įskaitant ES strategijos dėl būsimų santykių su demokratinė Baltarusija priėmimą ir išsamų veiksmų rinkinį, kuris padėtų Baltarusijos demokratinėms jėgoms pasirengti įgyvendinti šį planą;
30. pakartoja savo raginimą oficialiai pakviesti demokratinės Baltarusijos atstovus į būsimą Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimą ir įtraukti juos į aukšto lygio dvišalius ir parengiamuosius susitikimus ES ir nacionaliniu lygmenimis, taip pat į parlamentines sesijas ir tarpparlamentinius susitikimus su Europos ir nacionaliniais parlamentais; dar kartą pabrėžia, kad svarbu visuose ES valstybių narių, rytinių kaimyninių šalių ir G7 šalių nacionaliniuose parlamentuose įsteigti Baltarusijai skirtas oficialias grupes; ragina aktyviau bendradarbiauti su Baltarusijos pilietinės visuomenės ir demokratinės opozicijos atstovais ir užtikrinti jų aktyvesnį dalyvavimą daugiašaliuose Rytų partnerystės organuose, ypač Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forume ir EURONEST parlamentinėje asamblėjoje;
31. primena savo ankstesnę iniciatyvą dėl aukšto lygio misijos, kurioje dalyvautų buvę aukšto rango Europos pareigūnai, siekiant išnagrinėti visus galimus būdus sustabdyti smurtą ir išlaisvinti politinius kalinius, ir kuri galėtų padėti Baltarusijoje sukurti palankias sąlygas įtraukiam vėliau politiniam dialogui; pakartoja savo raginimą Komisijai bei Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui kartu su tarptautiniais partneriais surengti aukšto lygio tarptautinę konferenciją „Demokratinės Baltarusijos ateitis“ dėl krizės Baltarusijoje sprendimo, kurioje būtų įsipareigota skirti milijardus eurų siekiantį finansinį paketą, siekiant paremti būsimas reformas ir Baltarusijos ekonomikos restruktūrizavimą; prašo Komisijos informuoti Parlamentą apie pažangą siekiant šio tikslo;
32. pabrėžia, kad reikia išsamiai ištirti A. Lukašenkos režimo įvykdytus nusikaltimus Baltarusijos žmonėms, įskaitant Ramano Bandarenkos ir kitų Baltarusijos piliečių nužudymą; laukia Ukrainos valdžios institucijų atliekamo Vitalio Šyšovo mirties aplinkybių tyrimo rezultatų; ragina valstybes nares taikyti universaliosios jurisdikcijos principą ir parengti teismo bylas Baltarusijos pareigūnams, atsakingiems už smurtą ir represijas arba prie jų prisidėjusiems, įskaitant Aliaksandrą Lukašenką;
33. įsipareigoja veiksmingai vykdyti Europos Parlamento kovai su nebaudžiamumu Baltarusijoje skirtos platformos veiklą ir koordinuoti laiku teikiamą tarptautinį atsaką į įvykius Baltarusijoje; ragina platformą kitame būsimame savo posėdyje išdėstyti, kaip

ES galėtų prisidėti prie bylinėjimosi strategijos, ir kartu su partneriais dalyvauti tarptautiniame teismo procese, be kita ko, pagal universaliosios jurisdikcijos principą, siekiant asmeniškai nuteisti Aliaksandrą Lukašenką ir jo režimo narius už plataus masto nusikaltimus prieš Baltarusijos žmones; ypač ragina, kad platforma apsvarstytų galimybę perduoti Baltarusijos bylą Tarptautiniam Teisingumo Teismui remiantis A. Lukašenkos režimo padarytais Čikagos konvencijos, Monrealio konvencijos ir Jungtinių Tautų konvencijos prieš kankinimą pažeidimais;

34. primena visoms Baltarusijoje veikiančioms ES įmonėms apie savo ankstesnį raginimą atlikti ypač nuodugnius patikrinimus ir vykdyti savo pareigą gerbti žmogaus teises, laikantis Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų: prašo jų susilaikyti nuo bet kokių naujų investicijų ir viešai protestuoti prieš Baltarusijos valdžios institucijų tebevykdomas represijas prieš darbuotojus ir piliečius apskritai;
35. primygtinai ragina Komisiją, EIVT ir ES valstybes nares didinti tiesioginę paramą Baltarusijos opozicijai, pilietinei visuomenei, žmogaus teisių gynėjams ir nepriklausomoms žiniasklaidos organizacijoms Baltarusijoje ir už jos ribų; pabrėžia, kad svarbu palaikyti santykius su šiais asmenimis ir organizacijomis nepaisant to, kad Baltarusijos režimas paskelbė pasitraukęs iš Rytų partnerystės; įsipareigoja stiprinti savo paramos demokratijai veiklą; pakartoja savo raginimą įgyvendinti tikslinę ES paramos programą siekiant padėti pilietinei visuomenei, nepriklausomai žiniasklaidai, akademiniai bendruomenei ir Baltarusijos opozicijai išeivijoje, taip pat politinių represijų ir milicijos smurto aukoms ir asmenims, bėgantiems nuo priespaudos režimo;
36. ragina Komisiją, valstybes nares ir EIVT bendradarbiauti su tarptautiniais partneriais, pvz., ESBO Maskvos mechanizmu ir Jungtinių Tautų žmogaus teisių taryba, taip pat remti žmogaus teisių gynėjus ir pilietinę visuomenę vietoje, siekiant užtikrinti, kad žmogaus teisių pažeidimai būtų stebimi, dokumentuojami ir apie juos būtų pranešama, o vėliau reikalaujama atsakomybės už juos ir užtikrinamas teisingumas nukentėjusiems; toliau remia Tarptautinę atskaitomybės platformą Baltarusijai ir ragina ES institucijas bei valstybes nares remti jos veiklą, taip pat UNHCR ir kitas tarptautines iniciatyvas, siekiant patraukti nusikaltėlius atsakomybėn; remia tolesnes diskusijas dėl galimo tarptautinio žmogaus teisių pažeidimų Baltarusijoje tribunolo įsteigimo Hagoje;
37. pabrėžia didžiulę Baltarusijos tautos ambasadų visame pasaulyje sukūrimo svarbą ir primygtinai ragina Komisiją bei valstybes nares toliau teikti paramą, pvz., ieškant būdų finansuoti Baltarusijos tautos ambasadas, siekiant apsaugoti Baltarusijos piliečių teises ir interesus užsienyje ir demokratinės Baltarusijos interesus;
38. ragina valstybes nares dar labiau supaprastinti vizų ir leidimų gyventi išdavimo procedūras tiems, kurie dėl politinių priežasčių bėga iš Baltarusijos, ir tiems, kuriems dėl prieš juos įvykdyto smurto reikia medicinos pagalbos, ir pasiūlyti jiems ir jų šeimoms būtiną paramą ir pagalbą; ragina valstybes nares ir Komisiją siūlyti stipendijas Baltarusijos studentams ir mokslininkams, pašalintiems iš universitetų ir įkalintiems už jų demokratinę poziciją;
39. pabrėžia, kad svarbu reaguoti į su branduoline sauga susijusias grėsmes, kurias kelia Baltarusijos atominė elektrinė Astrave; primygtinai reikalauja, kad Baltarusija įsipareigotų visapusiškai skaidriai užtikrinti Baltarusijos atominės elektrinės branduolinę saugą ir įsipareigotų visapusiškai įgyvendinti rekomendacijas, kurias elektrinės vertinime pateikė Europos branduolinės saugos reguliavimo institucijų grupė;

pritaria tam, kad iki tol būtų uždraustas Baltarusijos atominės elektrinės pagamintos energijos importas į ES rinką ir kad ši pozicija būtų atspindėta ES pasienio anglies dioksido korekciname mechanizme;

40. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Tarybai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai, Baltarusijos Respublikos ir Rusijos Federacijos valdžios institucijoms ir Baltarusijos demokratinės opozicijos atstovams.